

Hallituksen esitys perustulokokeilusta

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 16.11.2016

Jouko Verho

Taustaa

- VATT osallistuu perustulokokeilun toteuttamista suunnittelevaan tutkimusryhmään
- Hallituksen esityksen perustulomalli poikkeaa tutkimusryhmän esiselvityksestä merkittävästi
- Esitetty kokeilu ei testaa suoraan perustulomallia, mutta sisältää sen kaksi keskeistä elementtiä
 1. Työllistymisen kannusteiden parantaminen
 2. Byrokratialoukun poistaminen

Miksi kokeilu kannattaa toteuttaa?

- Perustulokokeilu on kokeilukulttuuria ja tietoon perustuvaa päätöksentekoa parhaimmillaan
- Satunnaistamiseen perustuva tutkimusasetelma mahdollistaa luotettavat tulokset
- Kokeilu tuottaa tutkimustietoa kannustinloukkujen merkityksestä ja auttaa kehittämään sosiaali- ja veropolitiikkaa

Esitetyn kokeilulain puutteet

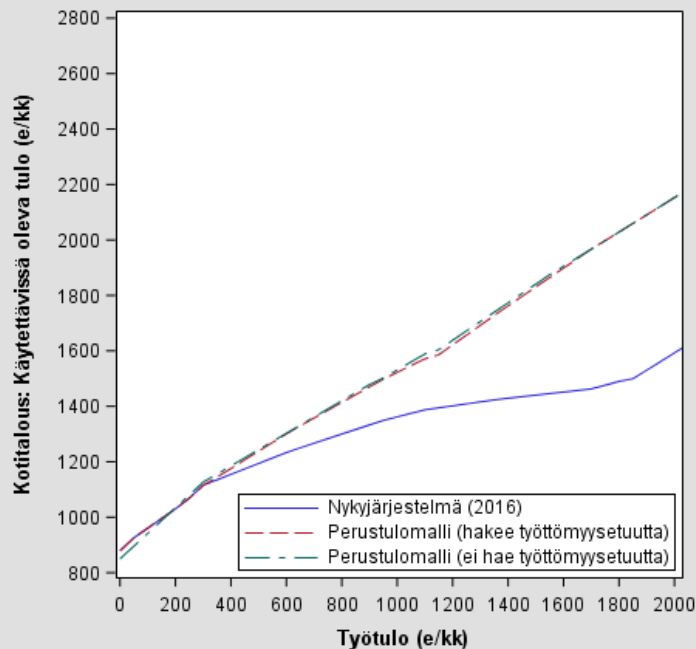
- Kokeilu on pienimuotoinen
 - Kohdejoukko ei ole riittävän edustava
 - Mukana vain yksi perustulon taso/veromalli
 - Rahallisten kannustimien ja byrokratialoukun vaikutusta ei pystytä erottamaan
- Lapsikorotuksien puuttuminen perustulomallista on merkittävä ongelma
 - Lapsiperheiden kannattaa hakea työttömyysetuutta
 - Työttömyysetuuksien hakeminen käytännössä mitätöi kokeilun
 - Otokoko jää todennäköisesti liian pieneksi ilman lapsiperheitä

Käytettävissä olevat tulot perustulokokeilussa (esimerkkitapauksia)

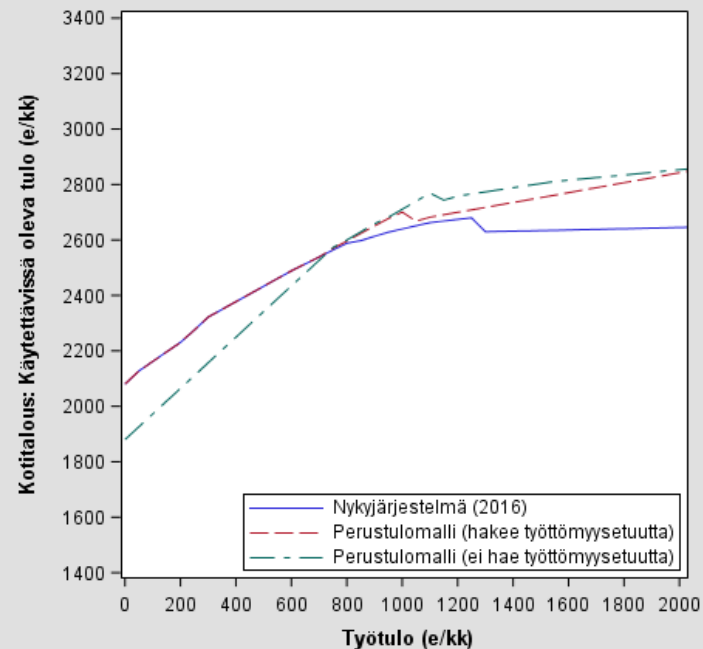
Lapsettomat saavat merkittävän lisätulon työssäkäynnistä

Lapsiperheet hyötyvät vähemmän ja vasta suuremmilla työtuloilla

Yksinasuva sovitellulla työmarkkinatuella, asumistuen kuntaryhmä 4, vuokra 420 e/kk, ei sis. toimeentulotukea

Yksinhuoltaja sovitellulla työmarkkinatuella, kaksi lasta päivähoidossa, asumistuen kuntaryhmä 2, vuokra 979 e/kk, ei sis. toimeentulotukea

Yhteenveto

- VATT kannattaa esitetyn kokeilun järjestämistä
- Pienestä otoskoosta seuraavat puutteet on mahdollista korjata myöhemmin tehtävällä laajemmalla kokeilulla tai kokeilujen sarjalla
- Lapsikorotusten puuttuminen perustulomallista on vakava puute, joka pitäisi korjata joko
 1. Lisäämällä lapsikorotukset perustulomalliin tai
 2. Rajaamalla kohdejoukko lapsettomiin